

UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN
KVALITETS- OCH EKONOMIAVDELNINGEN
INSPEKTIONS- OCH ANALYSENHETEN

SID 1 (10)
2011-08-26

GYMNASIE- OCH VUXENUTBILDNINGENSINSPEKTÖRER

EVA ERIKSSON
TELEFON: 08-508 33 802

LENA KAEV
TELEFON: 08-508 33 977

Bilaga till Stockholms stads utbildningsinspektörers årsrapport 2010 - 2011 Vuxenutbildning

INLEDNING

I denna bilaga till vår årsrapport har vi samlat de sammanställningar av de inspekterade verksamheternas styrkor, svagheter, brister och utvecklingsområden som finns i årets inspektionsrapporter.

Vårt uppdrag som inspektörer är att granska och utvärdera skolans resultat. Med resultat menar vi skolans förmåga att uppnå och sträva mot de nationella och kommunala målen samt efterleva de riktlinjer och krav som finns i styrdokumentet. Sammanställningen av styrkor, svagheter, brister och utvecklingsområden som vi gör i detta avsnitt är avsedd att ge en översiktlig bild av vår bedömning av verksamheternas kvalitet. Vi vill dock framhålla, att det inte är möjligt att på ett kvantitativt sätt genom att jämföra sammanställningar i olika rapporter med varandra avgöra hur bra olika enheter är i förhållande till varandra. Det är inte antalet punkter under de olika rubrikerna som avgör det. Jämförelser måste baseras på noggrann läsning av texten vid punkterna.

Sammanställningarna innehåller följande rubriker.

Föredömlig kvalitet

De punkter som nämns under denna rubrik har så god kvalitet att de kan tjäna som föredöme för andra skolor. Denna rubrik används bara om vi har funnit företeelser som vi anser har så god kvalitet att de kan tjäna som föredömen.

Styrkor

Under rubriken Styrkor tar vi upp de företeelser som vi anser håller så god kvalitet att de kan betraktas som styrkor i verksamheten, sådant som man bör bevara och kanske bygga vidare på. På skolor där styrkor förekommer i hög utsträckning är det vanligt att de styrkor som nämns täcker ett brett område, medan de styrkor som nämns på andra skolor kan vara smalare och täcka ett mer avgränsat område.

Svagheter

Under rubriken Svagheter tar vi upp de företeelser som vi anser håller låg, eller relativt låg, kvalitet, sådant som skolan bör förbättra. På skolor där svagheter förekommer i hög utsträckning är det vanligt att de svagheter som nämns täcker ett brett område, medan de svagheter som nämns på andra skolor kan vara smalare och täcka ett mer avgränsat område.

Områden att utveckla

De utvecklingsområden som vi lyfter fram kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som vare sig är att betrakta som styrkor eller svagheter. Vanligast är dock att vi som utvecklingsområden främst rekommenderar skolorna att förbättra det som vi noterat under rubriken Svagheter.

LÄRGÅRDEN

Föredömlig kvalitet

De punkter som nämns under denna rubrik har så god kvalitet att de kan tjäna som föredöme för andra enheter:

- Lärgårdens vuxenutbildning arbetar på ett föredömligt med sin digitala lärplattform och nyttjar den på alla kurser i yrkesutbildningarna. Man har även utvecklat ett gruppforum som används aktivt för att skapa interaktivitet i lärandet mellan kursdeltagarna och mellan lärare och studerande.
- Lärgården har en liten andel avhopp från utbildningen, cirka fem procent.

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Lärgården har skickliga, kompetenta och engagerade lärare.
- Det råder god samsyn mellan lärarna om värdegrunden på skolan.
- På Lärgården bedrivs ett gott pedagogiskt utvecklingsarbete och det finns många organiserade diskussioner om lärande och kunskap utifrån olika pedagogiska teorier.
- Skolan erbjuder en god lärmiljö för de studerande med många möjligheter till varierat arbetssätt och varierade examinationsformer, vilket också utnyttjas i klassrumsutbildningen.
- De studerande erbjuds flera olika möjligheter till stöd i lärandet.
- Lärgården erbjuder goda möjligheter till extra undervisning i svenska för de studerande som behöver det, parallellt med yrkesutbildningen.
- Skolan bedriver ett gott arbete för att skapa likvärdighet i bedömning och betygssättning.
- Hos STUVA, Studie- och valideringsteamet, erbjuds de studerande möjlighet till validering och uppföljning av den individuella studieplanen.
- De studerande får bra feedback på sin kunskapsutveckling.
- Lärgården bedriver ett bra arbete mot fusk och plagiat.
- Skolan erbjuder goda möjligheter till teknisk IKT-support både för de studerande och för lärarna, såväl inom distansutbildningen som inom klassrumsutbildningen.
- Lärgården har en välgjord kvalitetsredovisning som har god koppling till den efterföljande arbetsplanen.

Svagheter

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat följande:

- Sambandet mellan komponenterna i det systematiska kvalitetsarbetet är inte helt tydligt, vilket skulle kunna förbättras genom ett tydligare årshjul eller motsvarande.
- Återkoppling av enkätresultat på gruppnivå görs inte till studerande och lärare.
- Lektionsbesök genomförs inte systematiskt av ledningen.
- Bedömningen av de studerandes studieresultat är oftast endast summativ; den saknar alltså inslag av framåtsyftande/formativ karaktär.
- Uppföljningen av APU/praktik görs inte på praktikplatsen förutom de gånger när problem uppstår.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som varken är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

Det systematiska kvalitetsarbetet

Lärgårdens redan goda kvalitetsarbete skulle kunna utvecklas ytterligare med ett tydligare årshjul eller motsvarande för att påvisa sambandet mellan de olika komponenterna. Enkätresultat i kvalitetsarbetet bör alltid återkopplas på gruppnivå till såväl lärare som studerande.

Skolledningens pedagogiska ledarskap

Skolledningens pedagogiska ledarskap skulle kunna förbättras genom att de ansvariga utbildningsledarna regelbundet gör lektionsbesök, både i sedvanlig klassrumsmiljö och på lärplattformen. Idag görs lektionsbesöken oftast reaktivt när någon studerande har klagat.

Bedömning och betygssättning

Idag görs bedömningen av de studerandes kunskapsutveckling oftast summativt och vi menar att skolan ytterligare bör utveckla formerna till en mer formativ bedömning för att ytterligare sporra och utmana de studerande till att nå bättre resultat. Skolan har påbörjat ett sådant projekt genom kompetensutveckling av lärarna i lärande/formativ bedömning vilket är en mycket positiv början.

APU /praktik

Lärgården bör utveckla former för att bereda lärarna möjlighet att besöka de studerande på deras praktikplatser, både för att få ett bättre underlag för betygssättningen och för att upprätthålla goda branschkontakter.

Sammanfattande analys

Lärgården bedriver en mycket god verksamhet inom området för Omvårdnadsprogrammet och Barn- och fritidsprogrammet. Ungefär hälften av utbildningen genomförs som distansutbildning. Skolan har satsat mycket på att utveckla sin lärplattform, som används både inom distansutbildningen och inom klassrumsutbildningen och har bland annat utvecklat former för interaktivitet på lärplattformen.

Verksamheten på Lärgården präglas av stort engagemang och skickliga pedagoger erbjuder god individualisering av studierna. Skolan har mycket kompetenta lärare som ständigt bedriver ett gott utvecklingsarbete, nu senast inom området "Lärande bedömning" men även fortsatt pedagogisk metodutveckling med lärplattformen som bas. Lärgården kan tjäna som ett föredöme för andra anordnare främst genom sitt sätt att använda IKT-plattformen och genom sin förmåga att behålla studerande och förhindra avhopp från utbildningen.

LERNIA

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Inom den grundläggande vuxenutbildningen i Kista är undervisningen inriktad på flexibelt lärande och individuell handledning.
- Lernia har en bra och ambitiöst utformad introduktionsvecka som de studerande uppskattar.
- Administratören och studie- och yrkesvägledaren har god kontroll på de studerandes frånvaro.
- De flesta intervjuade studerande anser att studieupplägget är bra med ett antal salsbundna lektioner per dag och kombinerat med eget arbete eller grupparbete där de sporrar och hjälper varandra.
- Många av de studerande får anställning genom sin arbetsplatsförlagda utbildning, APU.
- Lernia genomför centralt en standardisering av alla studiehandledningar där de centrala tolkningarna är tänkta att ses som en ram för fortsatt lokalt utvecklingsarbete.
- I Kista gör de flesta lärare någon form av systematisk utvärdering varje månad och utbildningschefen där är väl känd av studerande och personal och upplevs som väl förtrogen med verksamheten.
- De flesta studerande uppger att de trivs bra och att likabehandlingsplanen är känd och att diskriminering inte förekommer på skolan.

Svagheter

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat följande:

- Undervisningen på skolan är inte individualiserad eftersom kurs- planeringar oftast ligger fast från termin till termin. Till största delen är också undervisningen läroboksstyrd, vilket gör att den inte är så flexibel och individualiserad som den skulle kunna vara.
- Lärarnas kompetens och ledarskap varierar mycket i kvalitet.
- Skolan har inte i alla delar god framförhållning vad gäller planering och information till de studerande inför prov.
- Inom vissa studiepaket används inte den digitala lärportalen alls vilket de studerande också är missnöjda med.
- Många av de studerande som skulle behöva stödundervisning kommer inte till de tillfällen som erbjuds.
- Många studerande upplever att deras förväntningar på att skolan ordnar en praktikplats inte infrias inom utbildningspaketet Ekonomiassistent. Skolans utbildningsbroschyr anger att arbetsplatsförlagd utbildning ska ingå som ett naturligt inslag.
- I bedömningen som ligger till grund för betygssättning ligger stor betoning på prov, vilket innebär att det finns stor risk att bedömningen inte omfattar mål och kriterier av praktisk natur.
- Återkopplingen till studerandena under kursens gång är oftast inte framåtsyftande och lärarna återkommer inte alltid till kursmålen under kursens gång.
- Organiserade diskussioner om likvärdighet i bedömning och betygssättning bedrivs endast i begränsad omfattning.
- Utvärdering sker inte systematiskt och de utvärderingar som görs återkopplas inte alltid till dem som deltagit.
- När svårigheter uppstår vet inte de studerande till vem de ska vända sig med sina problem, trots att skriftliga instruktioner för klagomålshantering finns.
- Det saknas årshjul eller annan form av tidsplan där kvalitetsarbetets sammanhang åskådliggörs.
- Centralt framtagna direktiv på Lernia når ofta inte ut till de lokala utbildningsplatserna, oavsett om det gäller centralt framtagna studiehandledningar eller utvärderingsmallar eller klagomålshantering.
- Personal och studerande är inte delaktiga i framtagandet av kvalitetsredovisning och lokal arbetsplan.
- Den nya lokala utbildningschefens roll och pedagogiska verksamhetsansvar är inte känd bland personal och studerande.

- Skolledningens pedagogiska ledarskap i betydelsen att stödja och följa upp lärarnas ledarskap i klassrummet, är begränsat.
- Planerna mot diskriminering och kränkande behandling, som enligt lagstiftningen ska omarbetas årligen, är inte aktuella.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som varken är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

Användningen av studiehandledningarna

De från Lernia centralt utarbetade studiehandledningarna bör diskuteras lokalt hos anordnaren i syfte att möjliggöra lokala anpassningar utifrån de studerande i Stockholm.

Användningen av lärplattformen

Alla lärare bör använda lärplattformen i ökad utsträckning och lärarnas kompetens inom området bör generellt ökas.

De pedagogiska diskussionerna

Anordnaren bör organisera arbetet så att utrymmet för pedagogiska diskussioner om kunskap, lärande och metodik får större plats.

Ledningens pedagogiska ledarskap och lärarnas kompetens och ledarskap

Ledningen bör undersöka hur man på ett mer kontinuerligt och proaktivt sätt kan utforma stödjandet av lärarnas ledarskap i klassrummet.

Särskilt stöd till studerande som behöver sådant

Anordnaren bör diskutera hur man ska organisera det särskilda stödet så att det kommer fler studerande till del och främst de som är i störst behov av sådant för att klara sina studier.

Arbetet för att främja likvärdighet i bedömning och betygssättning

Anordnaren bör bereda fler tillfällen för lärarna att diskutera bedömning och betygssättning genom kontakter mellan lärare i samma ämne, lärare i andra ämnen och lärare vid andra skolor som har motsvarande gymnasiekurser.

Återkoppling till de studerande om deras kunskapsresultat

Skolan bör sträva efter att lärarna i ökad utsträckning mer kontinuerligt och i mer framåtsyftande/formativ form återkopplar kunskapsresultaten till de studerande.

Systematiskt kvalitetsarbete

Lernia i Stockholm bör utveckla ett mer systematiskt kvalitetsarbete och säkerställa att kvalitetsarbetet genomförs av alla lärare inom alla studiepaket. Resultatet av utvärderingar bör redovisas för både lärare och studerande och olika typer av insamlade resultat bör ligga till grund för beslut om fortsatt utvecklingsarbete i varje utbildningspaket. I allt kvalitetsarbete bör både lärare och studerande involveras.

Synkronisering av centrala direktiv och lokalt utvecklingsarbete

Lernia centralt och Lernia lokalt, i det här fallet Lernia i Stockholm, bör utarbeta samarbetsformer för att synkronisera utvecklingsarbetet och säkerställa att centralt utarbetade modeller och direktiv verkligen genomförs lokalt i de olika utbildningspaketen. Man bör också diskutera hur lärarna i ökad omfattning ska kunna beredas möjlighet att diskutera och införliva de centrala direktiven i sin undervisning.

Planer mot diskriminering och kränkande behandling

Planerna mot diskriminering och kränkande behandling är inte aktuella. Lernia i Stockholm bör årligen ta fram sådana planer så som lagen om diskriminering och skollagen föreskriver.

Sammanfattande analys

Lernia Stockholm har en omfattande verksamhet i Stockholm och bedriver vuxenutbildning på flera olika ställen. Efter den senaste omorganisationen, några månader före inspektionstillfället, har inte den nya organisationsmodellen hunnit finna sina former ännu, vilket tydligt avspeglar sig i kvalitetsarbetet. Lernia har även bytt lokaler för en del av verksamheten för en kort tid sedan vilket har tagit mycket tid i anspråk halvåret före inspektionen.

Många studerande trivs och tycker att de lär sig mycket. Lernia Stockholm bör dock komma igång med det lokala kvalitetsarbetet och säkerställa att de planer och intentioner som utarbetats centralt av Lernia också verkligen genomsyrar det lokala arbetet i varje utbildningspaket. För närvarande menar vi att kvaliteten på de olika utbildningspaketen är ojämn. Förbättringsbehoven gäller både det systematiska kvalitetsarbetet, systemkunskap om vuxenutbildningen och dess målstyrning och kunskap om betygssättning och bedömning.

Även planerna och arbetet mot diskriminering och kränkande behandling bör förbättras. Det finns goda intentioner hos den nya ledningen lokalt att sätta igång det arbetet, vilket vi hoppas att man får möjlighet att ta itu med nu när omorganisation och flytt är avklarade så att alla utbildningspaket i framtiden omfattas av hög och jämn kvalitet.

SUNDBYBERGS FOLKHÖGSKOLA

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Skolan har engagerade och kunniga lärare som också har lång erfarenhet av att undervisa romska studerande.
- Sundbybergs folkhögskola har utarbetat en bra undervisningsmodell med stor del muntlig kommunikation i små studiegrupper.
- Skolan är mångkulturell och erbjuder många sociala och kulturella aktiviteter som alla studerande samlas kring, till exempel musikevenemang.
- Skolans utbildningserbjudande – komvuxstudier i kärnämnen kombinerat med yrkesutbildning finansierat med medel från Ungdomsstyrelsen – är väl utformat för sin studerandegrupp.
- Rektor är väl känd bland studerande och lärare och väl förtrogen med verksamheten.
- Det finns god kompetens bland personalen om olika typer av funktionsnedsättningar och de studerande har goda möjligheter att få stöd i olika former.

Svagheter

Vår inspektion har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat följande:

- Skolans arbete med likvärdighet i bedömning och betygssättning i komvuxkurser har svagheter.
- Skolans kompetens när det gäller informations- och kommunikations-teknik, IKT, är svagt utvecklad, vilket leder till att både lärare och studerande sällan nyttjar tekniken.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som varken är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

Likvärdighetsarbetet i bedömning och betygssättning bör utvecklas

Skolan bedriver huvudsakligen folkhögskoleutbildning och har endast en mycket liten del komvuxutbildning. Eftersom det är olika bedömningssystem i dessa skolformer så är det oerhört viktigt att skolan arbetar med att utveckla likvärdigheten gällande betyg och bedömning gentemot komvux regelverk och betygskriterier och även använder nationella prov.

Informations- och kommunikationsteknik, IKT

Skolan bör sträva efter att också träna de studerande att använda IKT även om de prioriterar den muntliga kommunikationen i klassrummet, eftersom de studerande behöver öva sig i att

använda datorn som ett naturligt hjälpmedel då sådana kompetenser krävs senare i arbets- och samhällsliv. För att detta ska komma till stånd bör personalens IKT-kompetens utvecklas.

Samarbete mellan komvux, andra myndigheter och arbetslivet

Blandningen i samma studiepaket av mer formella komvuxstudier och mer praktiskt inriktad yrkesträning med praktik (just nu finansierat av annan myndighet) är en bra möjlighet att motivera studerande som har låg utbildningsnivå. Detta är ett studiekoncept som skolan bör fortsätta att utveckla.

Sammanfattande analys

Sundbybergs folkhögskola har specialiserat sig på utbildning för en grupp romer, som genomförs som komvuxutbildning i kärnämnen kombinerat med yrkespraktik finansierat med medel från annan myndighet. Utbildningen är anpassad för denna studerandegrupp varav flera har låg utbildningsbakgrund. Lärarna använder muntlig kommunikation, vilket passar dessa studerande. Yrkespraktiken är också viktig för att motivera de studerande till att satsa på utbildning och konceptet fungerar väl.

Det är dock viktigt att Sundbybergs folkhögskola, som i övrigt enbart bedriver folkhögskolestudier, arbetar med att utveckla likvärdigheten i bedömning och betygssättning för att säkerställa att betygen i möjligaste mån ska vara likvärdiga med dem som sätts hos andra utbildningsanordnare. Skolan bör också utveckla sitt arbete med informations- och kommunikationsteknik, IKT. Det är viktigt att den här typen av specialiserade utbildningar som riktar sig till en liten grupp personer kan erbjudas i framtiden.